Arūnas Strazdas

GUDELIŲ-LENKIŠKIŲ PILKAPYNO TYRINĖJIMAI

Gudelių (Lenkiškių) pilkapynas yra visai šalia Vilniaus (Buivydžių apyl.), apie 0,3 km į pietus nuo kelio iš Lazdynų (Vilniaus mikrorajonas) į Bieliūnus ir apie 0,15 km į rytus nuo Sudarvės upelio ir Neries santakos, Neries dešiniajame krante, Sudervės girininkijos miško 133 kvartalo pietvakarinėje dalyje. 1987 m. MMT pilkapyne suskaičiavo 83 sampilus ir ištyrė vieno jų likučius (vad. J. Balčiūnas). 1988 m. per pilkapyną tiesiant elektros liniją, buldozeriu nustumdyti 10 pilkapių sampilai.

1988 ir 1989 metais MMT tyrė šių suardytų pilkapių vietas - smėlio dėmes su degintiniais kauliukais. Ištirtos 5 pilkapių vietos (jų skersmuo ir numeris skliausteliucse nurodomas pagal 1988 m. PRPI padarytą paminklo planą).

Pilkapis Nr. 1(58) buvęs apie 11 m skersmens su 6-7 m skersmens vidutinių ir smulkių akmenų vainiku(jis išskleistas)·Pilkapyje aptiktas degintinis kapas, jo centre, 10 cm gylyje, rastas geležinis įmovinis ietigalis su briauna išilgai plunksnos. Visame pilkapio plote aptikta apie 150 įvairaus dydžio gargažių.

Pilkapis Nr. 2 (66) buvęs apie 8-9 m skersmens su 6 m skersmens vidutinių ir stambių akmenų vainiku. Centre aptiktas degintinis kapas be įkapių. Pilkapio plote rasta 11 gargažių.

Pilkapis Nr. 3 (65) buvęs bene didžiausias pilkapyne (apie 14 m skersmens). Jame aptikti 2 degintiniai kapai. Viename jų, 5 cm gylyje, rasta geležinė diržo sagtis. Šiame kape (žemės paviršiuje) prieš tyrinėjimus Ž. Nečiūnas rado geležinį pentinį siauraašmenį ornamentuotą kirvį (pav. 8) ir geležinį peilį. Antrame kape rasti 3 apsilydę žalvario gabaliukai.

Pilkapis Nr. 4(80) buvęs apie 6 m skersmens,

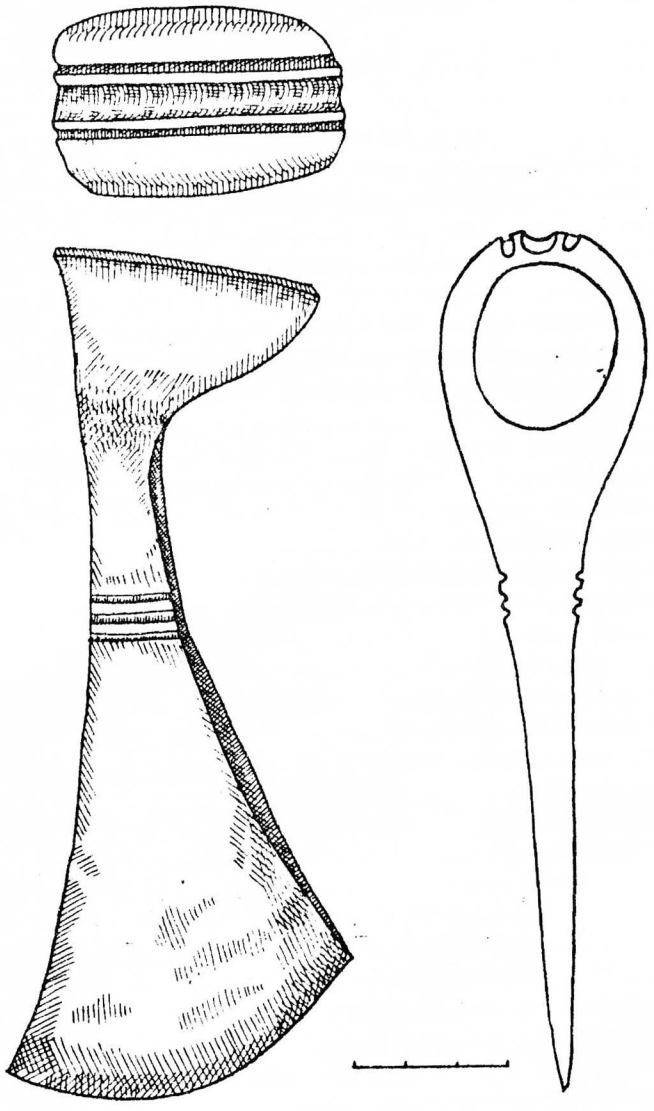

8 pav. Gudelių-Lenkiškių pilkapiai. Kirvis iš pilkapio Nr. 3 (65)

aptiktas vienas išskleistas degintinis kapas be įkapių.

Pilkapis Nr. 5 (63) buvęs apie 12 m skersmens. Rasti 2 degintiniai kapai. Viename jų buvo geležinė diržo sagtis, kitas - be įkapių.

Tyrinėjant pilkapius, rasta ir atsitiktinių radinių: titnago skelčių, pavienių grublėtų puodų šukių. Tyrinėjimų metu D. Brazaitis atnešė geležinę ylą, apsilydžiusį žalvario gabalėlį, 2 lipdytas puodo šukes. Radiniai rasti prieš tyrinėjimus apardyto pilkapio vietoje (jo liekanas 1987 m. ištyrė MMT).

Pagal rastus dirbinius pilkapius tenka datuoti V-VII a.

Eugenijus Svetikas

DZIRMIŠKIŲ PILKAPIAI

Dzirmiškių (Dirmiškių) kaimas yra 15 km į pietvakarius nuo Alytaus ir7km į pietryčius nuo Miroslavo, "Obeliios" kolūkio miške. Kaime yra du archeologiniai paminklai: piliakalnis ir pilkapynas.

Pilkapynas yra Dzirmiškių girininkijos, Dzirmiškių miško 45 kvartalo krašte, apie 250 m į pietvakarius nuo Antano Bieliūno sodybos ir apie 300 m į šiaurės vakarus nuo piliakalnio. Pilkapių sampilus sudaro žemos, įvairaus dydžio akmenų krūsnys, sukrautos ant žemės paviršiaus.

1983 m. Alytaus kraštotyros muziejus sudarė preliminarinį pilkapyno situacijos planą ir bandė kasinėti vieną pilkapį, o 1988 m. pradėjo sistemingus šio paminklo tyrimus - ištyre pilkapį Nr. 2. 1989 m. tyrimai buvo tęsiami Lietuvos archeologijos draugijos. Ištirtas pilkapis Nr. 3 ir pradėtas tirti apie 100 m ilgio ir 2-3 m pločio akmenų pylimas (ištirta 200 m^2).

Pilkapis Nr. 2 buvo taisyklingo apskritimo formos, 16 m skersmens ir 1-1,45 m aukščio. Nukasus 0,15-